

KARIŠKIŲ ŽODIS

Leidžiamas Krašto Apsaugos Ministerijos Literatūros skyriaus

Kaina. 3 mėnesiams: kariškiams 3 rub-
liai Atskiri numeriai 30 kap.

Eina vieną kartą į savaitę

Adresas: Krašto Apsaugos Ministerijos
Literatūros skyrius (Mickevičiaus g. - vė Nr. 16.).

Nr. 17

Kaunas, rugsėjo mėnesio 11 diena

1919 m.

Mūsų armijos veikimo apžvalga.

(Rugsėjo 3 — 9 d. 1919 m.).

Santykiai su lenkais.

Griežtai protestuodama prieš grobuonių lenkų piktus įnorių, bet gerbdama Santarvės valios pareiškimą, mūsų valdžia sutiko laikinai priimti feld. Foch'o nustatytą demarkacinę liniją su lenkais. Tuo būdu Suvalkijos mūšiai užsibaigė ir Seinų apskritis vos tik nusikratęs vokiečių okupacijos, tuojau susilaukė naujų nei kiek negeresnių atėjūnų jungo. Ir nors dabar lenkai kaip imanydami gerinasi okupuotųjų žemių gyventojams ir šmeižia jų akyse lietuvių valdžią, vistiek pastarieji dega didžiausia lenkininkų neapykanta ir niekuomet geruoju nesugyvens su Lietuvos nepriklausomybės priešininku. Pagalios neatsižvelgiant į tai, kad mūsų kariuomenė nun atsitraukė už sakytos demarkacinės linijos Suvalkijoje, kitose srityse, pav. Jezno-Stakliškių-Aluntos-Tauragnų linijoj, lenkai iki šiol dar nepasitraukė atgal. Šis lenkų sau prieštaraujantis veikimas jau nieku būdu nepateisinamas. Jeigu Santarvė pareikalavo iš mūsų Valdžios atitraukti savo kariuomenę, tai kodėl gi nurodytose kryptyse nepriverčia lenkų įvykdyti tai, ką jie privalo tuojau padaryti.

Kol legionai neužims 10 klm. nuo geležkelio atstumo linijos, tol mes matysime juose vien piktą priešininko elgesį, o visame Santarvės tarpininkavime mūsų tautos skriaudimą.

Maža to, kad lenkų kariuomenė neįgyvendino savo tiesioginių priedermių. Sirvintų-Aluntos-Tauragnų linijoje, kur veikia Poznanės mirties batalionas, jie vis dažniau antpuldinėja mūsų sargybą ir, kaip patys legioninkai tikrina, nejuokais nori paveldėti Utenos miestą. Nūdien jų raiteliai dažnai pasirodo 6 varstų atstume nuo Utenos. Kasdien čia esti žvalgų susidūrimų bei kruvinių mūšių. Mūsų žvalgų pastangomis dažniausia, besiskverbiantieji priekin legioninkai, išsklaidomi. Išvesti iš kantrybės kareiviai vieną naktį darė priešpuolimą ant Aluntos. Įvyko atkaklus mūšys.

Abi pusės turėjo nuostolių. Vistik lenkai liko nugalėti. Suimta belaisvių: 5 legioninkai ir 2 karininkai.

Sužinojęs, kad Aluntan traukia stiprios lenkų pajėgos, mūsų būrys apleido miestelį.

Rusų frontas.

Raudonarmiečiai tebesilaiko labai stipriose Grivos-geležinio tilto atramos pozicijose, kurias nuolat taiso ir tveria vielų tvoromis. Kaip patirta paskutiniuose Daugpilio mūšiuose dalyvavo du nauji komunistų latvių pulkai. Tuodviejų pulkų rinktinės buvo išstatytos užpakaly mobilizuotų pulkų, kad pastarieji nepabėgtų. Nūdien vėl įdėmėtas naujų ešelonų gabenimas Daugpilin. Reiškia, bolševikai rimtai nusistatę ginti šį svarbų strategijos atžvilgiu išieginį punktą.

Dabar kovos su raudonarmiečiais aprimo. Abi priešingos pusės rūpestingai stiprinasi užimamose pozicijose. Tačiau nuolat darbuojasi žvalgybos, prisidengusios artilerijos ugnimi. Priešininkas protarpiais šauda sunkiosiomis patrankomis Kalkūnus ir vis daro bandymų pulti dešinį pietų fronto barą, bet kiekvienas jojo skverbimasis be didelio vargo tuojau likviduojamas mūsų artilerijos bei kulkosvaidžių ugnimi arba mūsų dalių energingais priešpuolimais. Kiek žymesnių mūšių įvyko auštant rugs. 5 d., kuomet didelės priešininko pėstininkų jėgos, prisidengę smarkia artilerijos ugnimi, aršiai puolė dešinį sparną. Po 1½ val. mūšio raudonieji priversti buvo pasitraukti į savo pozicijas.

Šiaurės fronte šiuo laikotarpiu ypatingų įvykių nebuvo.

Iš anapus Dauguvos priešininkas kartkartėmis patrankomis šauda Ilukštos srities pozicijas. Apskritai visuose baruose neretai įvyksta artilerijos ir kulkosvaidžių grumtynės. Rusai turi daug žalos.

Šiomis dienomis maždaug suskaitytas buvusių Panevėžio grupės operacijų karo laimikis, kurį sudaro: 505 kareiviai ir 9 karininkai belaisviai, dalis rusų gurguolės, 3 kulkosvaidžiai, 1 bombasvaidis, daug arklių, vežimų, šautuvų, artilerijos šovinių, telefono aparatų, kabelio ir kitokios rūšies brangaus turto.

Ypač gausus turtas suimtas Jalovkos stoty. Pastarasis dar nesuskaitytas.

Naujoji mūsų vyriausiųjų pajėgų linija su bolševikais remiasi šių punktų: Kazimieriškių dv.—Dauguvos krantas (iki Osinovkės kaimo) — Vitebsko—geležinkelis—Kalkūnai—dv. Diedrichštenas—Laukėsų dv.—Ustaš—ir Deminėno ežerai.

Kairysis kariuomenės sparnas palaiko ryšius su latviais, o dešinysis su lenkais. Veikiančiųjų prieš bolševikus mūsų kariuomenės dalių santikiai su lenkais neblogi. Tačiau aiškiai numatoma lenkų tendencija paveldėti Kalkūnus ir Turmontą.

Karininkas S—1 a s.

Kovos su lenkais Suvalkijoje.

(Rugpiūčio 22—23, 25 ir 28 d. 1919 m.).

Rugpiūčio 22 d. vokiečiai pasitraukė iš Suvalkų. Tuo tarpu lenkų brigada gen. Falevičiaus vedama ėmė slinkti Suvalkų link. Valdžios įsakymu mūsų sargyba pasitraukė nuo buvusios demarkacinės linijos, kuri tuomet apėmė Augustavo perkasą ir užėmė naują Maudos ežero — Šibiškių — Aglynės liniją.

Seinų krypties bare mūsų sargyba pasiliko toj pačioj Kramninkų — Šurų — Tartokų — Juodosios Ančos — Druskininkų linijoje.

Nusistatę būtinai pagrobti Seinus su jų apskritimi, lenkų vadai tvėrės uolios darbuotės. Visųpirma jie pasiuntė nemažą skaičių savo karininkų, karių, perėdytų legioninkų ir šiaip jau organizatorių, kurie Seinų apskritį tvėrės organizuoti ir sukelti vietos lenkininkus prieš lietuvių valdžią. Gavę nuo lenkų legioninkų pakankamai ginklų, pastarieji su dvarininkais pryšaky teigiamoj prasmėj atsiliepė į tą Lietuvos išgamų (o dabar legioninkų vadų) šūktelėjimą. Rugpiūčio 22 d. didelis endekų suagituotų partizanų skaičius, vadovaujant perėdytiems lenkų karininkams bei legioninkams, puolė mūsų sargybą, kuri stovėjo Tartokuose, Ruskių Budoj, Augštatilty, Studžiūnuos ir Fronekiuos. Sargybos kareiviai buvo išstatyti nuo karininko Bardausko kuopos. Pats kar. Bardauskas, faktinai parduves lenkams savo kuopą, pirmutinis perėjo priešininko pusėn ir užsidėjo legioninkų uniformą. Visi kareiviai buvo nuginkluoti, o vėliau suvaryti Seinų kalėjiman.

Tuo pačiu laiku lenkų partizanai puolė Seinus, Krasnopolį, Lazdijus, Gybus ir Kopciovą. Puolimo dalys buvo sukongcentruotos Sumovų kaime. Pajėgas sudarė į 300 vyrų su 2 kulkosv. Ten buvo ir tariamųjų partizanų štabas.

Tačiau pirmą kart lenkų puolimas sugniūžo į miesto įgulos kareivių pasipriešinimą. Išvaikius lenkų gaujas, Seinų komendantas pasiuntė Sumovų ir Lopuchovo kryptimi žvalgybą. Tuom pasitenkindamas ir perdaug pasitikėdamas savoms pajėgoms, jis nesiskubėjo griebtis gerėsuųjų ginimosi priemonių, dargi nereikalavo paspirties.

Tuo tarpu išsklaidyti tariamieji partizanai atsipeikėjo ir gavę nuo legioninkų paspirties antrą kart puolė Seinus. Įvyko atkaklus mūšis. Tirštos lenkų eilės didžiai buvo naikinamos mūsų kulkosvaidžių ir šautuvų ugnimi. Tačiau sukilėlių skaičius augo. Iš vasarių ir šiaurės jie ėmė siausti miestą. Susidarius tokioms grūmojančioms aplinkybėms, kad išvengus apsiautimo pavojaus, Seinų įgulos burys tvarkingai apleido miestą ir tvarkingai pasitraukė Lazdijų kryptimi. Tame mūšy lenkai turėjo į 50 nukautų ir daug sužeistų. Mūsų pusėj 4 sužeisti.

Besitraukiant į Lazdijus Seinų komendantas patyrė, kad ten irgi įvyko lenkų sukilimas. Milicija buvo nuginkluota. Žymesni lietuviai darbuotojai suimti. Tuomet mūsų kareiviai puolė Lazdijų maištininkus ir po trumpaus susirėmimo išsklaidė juos. Suimtieji buvo paliuosuoti.

Gavęs paspirties kareiviais ir partizanais Seinų komendantas 25/VIII turėjo atvaduoti Seinus. Ryta nuo šiaurės vakarų pusės mūsų rinktinė užpuolė lenkus. Po 1/2 val. aršaus mūšio miestas buvo paimtas. Kareiviai, daug suimtų lietuvių veikėjų, karininkas Galvydis buvo išvaduoti iš nelaisvės. Taipogi buvo atsiimta dauguma paliktojo karo turto. Lenkai pasitraukė į Sumovą ir Konstantinovą, kur iš Suvalkų gavo paspirties žmonėmis ir ginklais.

Mūsų rinktinė išbuvo Seinuos 3 val. Pagallaus lenkų jėgos 700 vyrų skaičiuje iš visų pusių vėl ėmė skverbtis miestan. Nebegalėdami toliau sulaikyti priešininko veržimosi, mūsų kareiviai vėl pasitraukė už miesto.

Tame mūšy lenkų žuvo 45 kareiviai ir 3 karininkai, jų skaičiuje buvusi lenkų komendantas. Mūsų pusėj per neatsargumą užmuštas 1 miliciantas. Tikrasis nuostolis: 8 kareiviai sužeisti.

Susiorganizavus žymiam partizanų skaičiui 28.VIII vėl ištikė smarkių kovų dėl Seinų. Tuomet Seinų sukilėliai pasirodė tiek sustiprintais legioninkais ir ginklais, kad nebuvo jokios galimybės juos įveikti. Todėl mūsų dalys įsistiprino pozicijose 6 klm. atstumo nuo miesto. Paskutiniuose kovose turėjom kiek didesnių nuostolių. Tikri priešininko nuostoliai nežinomi, bet gautomis žiniomis jų pusėj krito nemažiau 60.

Kaip buvo organizuota lenkininkų sukilimas ir kaip kariningas Bardauskas stengėsi pereiti su visa kuopa į lenkų pusę čia pridedu svarbių dokumentų nuorašus:

VERŠYLA!

23.VIII

Seinai ir vysas sargybas lankai paimi, mune sumuša ir mes paimti. Be šaudima aditokite, iškada kraui liti. Cenaj vysa kuopa lanku.

Pasiraše: Bardauskas.

Kitas Lietuvos išdavikas karininkas Falkerzamas ilgai derėjosi su legioninkais dėl Baltgudžių eskadrono pardavimo. Galu gale kar. Folkerzamas parsidavė lenkams už 15 tūkstančių rublių ir atidavė priešininkui tik pusę eskadrono.

Sztab Dowódstwa
partyz. L. P.

Barų Viršininkui
įsakymas.

1. Seinų užemimui štabas yra Sumove, užimus gi Seinus persikelia į juos.
2. Ryta 1 val. rinktinės eina užimti nurodytoms vietoms. Seinų užemimas privalo būti užbaigtas, kiek tai galima, rytą 5 — 6 valandą.

Pastaba: Veikimas turi būti įvykdytas staigiai.

3. Seinų užemimui sumobilizuotos rinktinės yra sugrupuotos Sumove ir Ožeškave 270 žmonių skaičiuje; jos privalo būti apginkluotos ir pasilieka:

- a) 4 burys 85 žmonių skaičiuje apginkluotas šautuvais;
- b) puolimo burys 20 skaičiuje apginkluotas granatomis;
- c) kulkosvaidžių skyrius (sekcija): 2 kulkosvaidžiai ir 8 patarnautojai;
- d) skyrius 10 žmonių skaičiuje apginkluotas trumpais ginklais.

Paskutinė 130 žmonių skaičiuje atsarga pasilieka tarp aukštumos 150 ir Seinų m. (3/4 versto) ir apsiginkluoją pristatytomis šautuvais; o ypatingai apsiginklavusi skyriais (sekcijomis) žygiuoja į Seinus.

4. Užėmus juos, rinktinės pasilieka vėtoje, laukdamos atatinkamo laiko žygiavimui pirmyn į tam tikrus barus.
5. 3 būriai ir suformuotas lauko žandarmerijos būrys pasilieka vietoje, kaip garnizonas ir atsarga.
6. Liuosu laiku būtinas partizanų lavinimas.
7. Būrys iš 20 žmonių apginkluotas šautuvais, vadovaujant . . . . . užima Krasnopolį. Vienu laiku su kitomis dalimis iš Krasnopolio garnizono siunčiama: 15 žmonių skaičiuje rinktinė apginkluota šautuvais, skyrius į 10 žmonių trumpais ginklais apginkluotų ir puolimo rinktinė 10 žmonių skaičiuje. Tartokų užėmimui ir įgulos nuginklavimui Krasnopoly įgula nepasilieka—laukia Tartokų rinktinės ir draug su ja žygiuoja Seinų link ir (pasilieka) apsisloja ant Seinų plento prie Skustelių, kaip vakarų pusės priedanga, kur laukia tolimesnių įsakymų.
8. Lazdijus užima 32 žmonių būrys, vadovaujant . . . . . ir puolimo skyrius 8 žmonių skaičiuje. Likusieji 15 vyrų sudaro atsargą ir skubiai apsiginkluoja pristatytais ginklais.
9. Lazdijai pasilieka mūsų rankose ir tuojuo gausna paspirties žmonėmis ir ginklais.
  - a) Lazdijų įgula vykdo barų vadybos įsakymus, kuriai jį turi priklausyti ir tame bare duoda žmonėmis paspirtį.
  - b) Lazdijus nuginklavus, neatidėliojant turi būti atliktas nuginklavimas kaimininių priešininko punktų.
10. Gybai turi būti užimti 3 būriais 60 žmonių skaičiuje su 18 šautuvų, vadovaujant . . . . . ir šie būriai privalo eiti užpakalinės sargybos pareigas tarp ežerų prie Augustavo plento:
  - a) Seinus užėmus rinktinė tuojuo gaus paspirtį ginklais;
  - b) rinktinė privalo laukti atatinkamo įsakymo barams užimti.
11. Kopciova užima vietinė komanda su 20 šautuvų, vadovaujant . . . . .
  - a) Rinktinė visuomet privalo užlaikyti tą punktą;
  - b) bus sustiprinta žmonėmis ir ginklais;
  - c) Turi laukti atatinkamo įsakymo barams užimti.
12. Apsistojimo vietos bus nurodytos organizacine valdžia.

Podpisano Zubr (—)

Szef sztabu i Por.

Za zgodność

Adjutant i ppod.

m. p.

Taigi, tie dokumentai nurodo, kad visas buvo organizuota lenkų kariuomenės, ir tik avantiūros pridengimui vaduotasi partizanų skraiste suagituoti lenkininkai gausiai suselpti legioninkų, o vėliau į kovas pribuve išimtinai jo dalys.

Karininkas S-las.

Komendantūrose.

Ne tai kad mūsų gyvenime, bet ir apskritai pasaulyje sunku rasti kas nors tobula. Jeigu imti slėpti negerąsias puses, tai galime tikėtis, kad niekuomet nebūtų galima to pakeisti, pagerinti.

Aš čia paminėsiu mūsų komendantūras. Ir tai ne visas jas, o tik žmonių sąstatą. Dabartiniu laiku Lietuvoje yra nemaža komendantūrų ir dauguma jų pasižymi tą pačią vieną ydą.

Paskelbus mobilizaciją, komendantai pasiėmė sau tinkamesnių žmonių. Laikui slenkant iš apylinkių prisirinko nemažas savanorių skaičius. Ir išėjo taip, kad veik visi kareiviai, kurie skaitosi tarnaują komendantūroje yra, vietiniai žmonės.

Atina vakaras ir daugelis jų pradeda skirstytis: kas eina pas žmoną gulti, o kas pažįstamas sodžiaus merginas ar vyrus aplanko, tik maža liekasi kareivinėse.

Ar tai yra geistina? Ar gera, kad vienos vietose kareiviai išbūtų ilgai. O gimtose vietose būdami, jie per daug ištyžtų, nes kokiame nors užkampyje į mokymą kreipiama maža dėmes.

Mūsų komendantūros privalo tam tarnauti, kad jose būtų rengiamos žygiuojančios kuopos. Jās gerai išmokus, išmankštinus reikia tuojuo pasiųsti į frontą.

Dar būtų geriau, kad nuolatinė komendantūrų kariškių sąstata būtų iš tokių, kurie jau buvo fronte ir yra verti poilsio. O visi tie, kurie „kovoja“ miestų komendantūrose būtų išsiųsti į frontą pakeisti tuos, kurie jau ne vienas mėnuo klauso kulipkų žvimbimo.

Ir juo greičiau tai bus atlikta, tuo bus geriau.

Kar. V.

Kovoje del Tėvynės.

Nukauti:

Rullauskas Kazys—Panemunės k. **Balčiūnas** Petras—Kazlų kaimo, palaidotas Kriūkų parapijos kapinėse. **Bukelis** Bronius—Žeimelio miestelio, ten ir palaidotas (milicijantas, nukautas kovoje su banditais). **Gasiūnas** Juozas—Ličiūnų k., Krinčino val., (partizanas). **Miediris** Dominikas—Aukštos Panemunės, Kauno apskr. **Nakutis** Antanas—Saločių miestelio ir val. palaidotas Saločių kapuose (partizanas). **Povilauskas** Juozas—Žeimelio miestelio ir val. palaidotas Žeimelio kapuose (milicijant., nukautas kovoje su banditais). **Skvireckas** Kazys—Pušaloto miestelio ir val., palaidotas Pušaloto kapuose (mokytojas—partizanas). **Skirpa** Juozas—Guoščių palivarko, Vaškų val. (partizanas). **Sidagis** Kazys—Vitenų k., Pošaloto val. Pasvalio apskr. (partizanas). **Tomas** Jurgis—Saudogalės k., Saločių apskr., palaidotas Kiburių kaimo kapuose (partizanas). **Lozauskas** Vincas—Iškartų dvaro, Žaliosios val., Vilkaviškio apskr. (nukautas per neatsargumą einant sargybą). **Jančauskas** Vladas (nušautas per neatsargumą, einant sargybą). Valdinkas **Ruzga** Petras—palaidot. Mariampolės kapinėse. **Janukevičius** Flerijonas. **Žekas** Julius. **Laurinavičius** Andrius. **Bardzilauskas** Juozas. **Plitnikas** Gabrys. **Mikelionis** Juozas.

Mirė nuo žaizdų:

Origaitis Jonas—Legų k., Ukmergės apskr. palaidotas Bagdonišky. **Ruškevičius** Juozas—Klebiškų val., Mariampolės apskr., palaidotas Bagdonišky.

Mirė nuo ligų:

Brožus Antanas — Rimučių kaimo, Telšių apskr. palaidotas Telšiuose. **Bradunas** Petras — Kunigiškių k., Pajevonio val. Vilkaviškio apskr. palaidotas Kaune. (peršalo). **Gervelis** Petras — Juslinavo dvaro, Veisėjų val., Seinų apskr., palaidotas Mariampolėje. **Janulaitis** Juozas — Žičiūnų k., prigėrė Lavėnos upėje, palaidotas Žeimelyje. **Skirmuntas** Antanas — Paežerio sod., Žarėnų val. Telšių apskr. **Spillauskas** Adomas — Telšiu miesto ir apskr.

Sužeisti:

Karininkas **Sutkus** J.

Kareiviai **Gudaitis** Povilas — Zernojų k. Abeilių val. Ežerėnų apskr. **Mockaitis** Vincas — Siauriškių k. Tauragės apskr. **Kijauskas** Juozas — Galioriskių k. Vilkaviškio apskr. **Staurys** Juozas — Bartininkų k. ir val. Vilkaviškio apskr. **Bendoraitis** Juozas — Juškų k., Vilkaviškio apskr. **Juskevičius** Jonas — A. Panemunės miestelio, Kauno apskr. **Kamanauskas** Juozas — Vilkaviškio apskr. **Stankevičius** Jeronimas — Kūmečių k. Vilkaviškio val. ir apskr. **Ališauskas** Juozas — Aukšt. Paņemunis. **Maknauskas** Juozas — Bartininkų val. Vilkaviškio apskr. **Kalvaitis** Juozas — Dauliūnų k. Južintų val., Ežerėnų apskr. **Medinskas** Kazys — Smiltinės k., Saločių val. (partizanas). **Malināuskas** Bernadiktas — Karašilio k., Pakruojaus val. **Kosso** Vincas — Vaidmincu k., Antuzavo v., Ežerėnų apskr. **Staugaitis** Juozas — Kybartų k., Vilkev. apskr. **Rutkauskas** Jonas — Verebiejų k., Simno v., Mariamp. apskr. **Valnenis** Vincas. **Aleksa** Pranas. **Usialis** Juozas. **Grigas** Stasys. **Balevičius** Jonas. **Bingelis** Bernardas. **Spokas** Aleksandras. **Pangonis** Šimas. **Klusevičius** Juozas. **Krajauskas** Petras. **Bobravičius** Jonas. **Ženonis** Antanas.

Nelaisvėje:

Makarckas Albinas — Jameikių k. Dusetų val. Ežerėnų apskr. (sužeistas). **Armonavičius** Kazys — Titkonių kaimo. **Rukas** Juozas — Narkonių k., Vaškų val. (partizanas). **Kvedaras** Juozas — Vildūnų k., Pušaloto val. (partizanas). **Uogintas** Juozas — Monikūnų k., Saločių val. (partizanas). **Zakevičius** Antanas — Vildūnų k., Pušaloto val. Pasvalio apskr. (partizanas).

Dingo be žinios:

Kalvaitis Juozas — Južintų val. Ežerėnų apskr. **Laurinaitis** Pranas — Jurbarko miesto ir val. Raseinių apskr. **Oriliauskas** Antanas — Jovšvilionų k. Subačiaus val. Ukmergės apskr. **Rutkauskas** Juozas — Šikonių dvaro, Vilkaviškio val. ir apskr. **Devokaitis** Pijušas — Mašučiu kaimo, Kybartų val., Vilkaviškio apskr. **Audukauskas** Antanas — Dikunų k., Suveikų v., Ežerėnų apskr. **Sakalis** Pranas — Astrovos k., Suvekų v., Ežerėnų apskr. **Kalita** Vaitiekus — Dobrovofės k., Vilkavišk. apskr. **Kamin-skas** Kazys — Dvilikių k., Mariampolės apskr.

Neregio

VYTAUTO MARŠAS.

Gaudžia trimitas, žvanga artyn,
Žemė jau dunda, — žengia pirmyn.

Priešas prieš mus.
Mūšis tuoj bus.

Žengia įnirtus kryževiu gauja.
Imkitės ginklų, bus kova nauja.

Garbės nemint —
Lietuvą gint!

Už garbę ir galią laisvos Lietuvos
Žengkite drąsiai į lauką kovos —

Marš už Tėvyne,
Meilę atmine.

Marš, broliai, veikia valanda karti,
Žalgiris rūksta, kryževiai arti.

Visi kaip viens,
Pastiprins pliens!

Vyrai it paukštis puolė prie šarvų,
Švystelėj kardas ant visų galvų.

Broliai pirmyn,
Kardus aukštyn.

Šoko ant priešo liūtų smarkumu,
Ir laužias kuopos žaibo greitumu.

Viens, du, trys —
Jų jėgos kris.

Puolė, naikino šventvagių jėgas.
Trypė, kapojo šelstančias bangas;

Priešui smūgis,
Mirties kirtis.

Vienus sudaužė, rąguotėms badė,
Antrus surišė vergūvėn vedė.

Galiūno tvirto
Lavonai virto.

Žuvo nelabųjų galybė į dieną —
Sugniužo krūtinės į Vytauto plieną.

Paliovė lobė,
Lietuvą grobė.

Lietuva narsī tur galiūnų savo —
Nuo plėšrių gaujų šalį išvadavo.

Garbė galiūnams,
Gėda kryžūnams.

Kauno Įspūdžiai.

Kuomet atvažiavau Kaunan, buvo pats pavasario žydėjimas. Žmogui iš sodžiaus atvykusiam, nieko daugiau nemačiusiam, apat sodžiaus gričių, laukų, pievų, toksai miestas, kaip Kaunas, daro įspūdžio. Cionai per dienų dienas birzgia automobiliai, barška tramvajai, vaikščioja po miestą įvairūs žmonės. O kas padaro užvis malonesnį ir gražesnį įspūdį tai jauni Lietuvos kareiviai, kad eina miestu surikiuoti eilėmis, o kad už-

gaudžia bendra draugiška daina, tai taip lengva ir malonu širdyje pasidaro. Matai, žmogus, Lietuvos valstybės sūnus pasiryžusius ginti savo tėvynę, iki pasakutinio kraujo lašo. Dainos „Graži mūsų kariuomenė“ arba „Krinta rusai kai lapeliai,“ ištikrųjų labai įspūdingos ir gražios, tuomi labiausiai, kad dainuoja kareiviai, kurių veiduose matyti nuvargimas, bet drauge ir tvirta energija, pakelta dvasia. Žmogus imi abejoti ar tai tikrinybė ar tai ne sapnas, ar ištikrųjų Lietuva susitvėrusi, kaip nepriklausoma valstybė ir turi savo kariuomenę? Bet užtenka pakelti akis, matai ant Valstybinių įstaigų namų beplevėsuojančias Lietuvių tautiškas vėliavas, matai kariškių kepurėse Vyti. Abejotimas pranyksta ir sieloje lieka malonumas, ir koks tai žadinantis tėvynės meilę jausmas.

Nuo miesto bruzdėjimo iki valiai prialsinęs nervus. vakare, kad šiek tiek atsikvėpti eini į gryną lauką... Aleksoto kalnus pakvėpuoti grynu oru ir pasistiprinti. Ištikrųjų gražios vietos: čia niūksa apaugę žaliais krūmais kalniukai, tarp jų gilios daubos; šale vingiuoja Nemunas; ten toliaus Neris susilieja su Nemunu. Jų vilnyse matyti gražus ružavas besileidancios saulės atspindulys, o žemai—Kaunas matyti visoje savo gražybėje. Čia palei Nemuną Seminarijos ir Katedros bažnyčios, ten toliaus rusų užsilikusios cerkvės spindi savo kryžiais, tolimoje matytis Žalioji kalnas, visas apaugęs žaliuynais, ant jo gražuoja „Saulės“ namai, pro kurių langus šviečia daugybė žiburių. Ir kiek mieste yra trenksmo ir užėsio, tiek čia, Aleksote, viešpatauja tylą. Jeigu tik kartais Nemune žuvytė supliauškės ar paukštyte krūme sutraškės ir vėl viskas tylu...

O žalumas, kvėpėjimas medelių, rodos negalima atsidžiaugti, nei atsigerėti. Ir taip pilnas ūpo ir smagių minčių, pilnai atilsėjęs ir atsikvėpęs grynu oru, trauki namolei.

J. Vyšniauskas.

Daugiau susipratimo, padorumo ir atsargos.

Graži, kaip pražydusi gėlė neseniai susitvarkiusi mūsų Lietuvos kariuomenė; taip pat jauna mūsų nepriklausoma brangioji Lietuva. Į kiekvieną jauną daiktą gražu — malonu pažiūrėti ir, jeigu tik jis malonus, teisus, gražus ir padorus, visi juomi gerisi ir jį gerbia. To dėliai mes, kariškiai, norėdami, kad kiti mus gerbtų, turime padoriai, pritinkančiai mums, elgtis. Čia norėčiau priminti kaikiuriems mūsų draugams kareiviams vieną nepadorumą ir neatsargumą, kuriuos tenka patirti iš žmonių.

Parvažiuoja mūsų kareivis atostogoms. Kaip brangus sulauktas mylimas ir gerbiamas Lietuvos kareivis. Svečias, norėdamas pasirodyti prieš savuosius (pažystamus), ką jis gali, pasiėmęs šautuvą, pradeda kiek tik išgali šaudyti. Iš to būna įvairių nelaimių: tą nušovė, tas sužeistas, nugązdintas. Žmonėms įkirėjęs šaudymas per Didįjį karą, girdžiant gi bereikalo šaudant, imą juos pasipiktinimas mūsų pačių kareiviais, kad net kaikiurė sako: „Tai mūsų gyvą prakaitą šaudė, už tai reiks užsimokėti“.

Draugai, kareiviai! Daugiau susipratimo, padorumo ir atsargos.

Kariškis—M-jas.

Sifilis.

(Piktoji liga. Brantai).

Daugelis užkrečiamų ligų yra baisios. Bet jos blanksta prieš lytinę ligą—sifilį. Tiesa, sifilis nėra toksai smarkus, kaip kad dėmėtoji šiltinė ar kitos karštiligės. Jis praeina daug lėčiau. Bet už tat visam gyvenimui užnuodija žmogaus kūną, sukelia įvairių įvairiausių kūno dalių sugedimų. Be to pati liga, arba jos pasekmės, persiduoda vaikams ir net vaikų vaikams. Ir skaudu, kuomet žmonės, nesuprasdami tos ligos baisumą, grimsta į ją, o užsikrėtę lengva širdimi perduoda ją kitiems. Todėl žmonėse reikia kuo daugiausiai išplatyt supratimą apie sifilį, kad žinotų kokia tai biuri liga, kokios josios pasekmės ir delko reikia nuo jos saugotis.

Dauguma sifilitikų jau perspėti gydytojaus ir tur supratimą apie tą ligą, visgi nesiliauja jos platinę. Jie užkrėsdami kitus, užnuodija kūną savo draugių, draugų, savo žmonių ir vyrų. Iš apsileidimo, o kartais iš keršto ir pavydo, jog kiti dar švarūs, jie skiepyja tą ligą sveikiems. Toki žmonės yra panašūs į žmogžudžius. Jie artymo meilės neturi nė už grašį.

Manoma, kad sifilis yra tiek senas, kiek sena yra žmogaus giminė. Kai kurie parodymai liūdyja, būk sifilis, ar jam panaši liga, jau buvus pas senovės gyventojus: aigiptėnus, rymėnus, žydus. Europoje gi sifilis pasklido tik 15 šimtmetėje atradus Kolumbui Ameriką. Ir būk tą ligą parvežė Kolumbo laivai. Ir čion sifilis prisilaikydavo didžiuose miestuose, o karių laiku ypač baisiai išsiplatindavo.

Kuomet sifilis atsirado Lietuvoje sunku tikrai pasakyti. Bet greičiausia turėjo jį užnešt prancūzų kareiviai prancūzmečio laiku.

Prieš rusų-vokiečių karą sifilis pas mus prisilaikydavo daugiausia taip-pat didesniuose miestuose. Ir tai del to, kad miesto gyventojai labiau išvirke lytiniame gyvenime, ir esant tai ar kitai lytinei ligai, lengvai ją įgyja ir išplatina. Kaimuose ir mažuose miesteliuose retai tepasitaikydavo. Jeigu kaimuose ir atsirasdavo sifilis ir kitos lytinės ligos, tat jas paprastai parnešdavo grįžusieji iš rusų kareivijos vyrai, ar šiaip įvairūs keliauninkai.

Bet tokiems piktoji liga sergantiems, ir kaimuose ne kaip gyvenosi. Jų visi šalinosi, su jais nedraugaudavo, ir ligonis turėdavo būti vienas. Apskritai prieš karą šia liga kaimuose stačiai biauřejosi. Ir ligonis buvo vertas tokio biauřejimosi.

Dabartiniu laiku, podraug su visų kariaujančių kraštų žmonėmis, ištvirkimas skverbiasi ir jau šiek tiek įsiskverbė ir į mūsų kaimą.

Laike šio karo rusai ir vokiečiai apkrėtė lytinėmis ligomis daugybę mūsų ištvirkusių moterų ne tik miestuose bet ir kaimuose. Dalis Lietuvon grįžusiųjų pabėgėlių taip pat parsigabeno ligų. Ir dabar platinimas lytinių ligų, ypač sifilio, vyrų nuo moterų, moterų nuo vyrų eina šuoliu. Ir tai daugiausiai žlunga mūsų jaunuomenė. Ateina gydytis paprastai jaunos, gražios merginos ir toki pat vyriškiai.

Š. apylinkėje nuo sausio 1 d. 1919 m. iki liepos 1 d. naujai apsilankė ambulatorijoje 25 sifilistikai. Tai čia tik viena dalis, o kiek tokių, kurie visu nesigydo, arba lankosi pas įvairius šundaktarius. Jeigu visus sužinot, tat šią skaitlinę reikėtų mažiausiai dešimts sykių padaugyt.

Ir koks likimas tokių ligonių?—Gi kuoblogiausias. Kurie nesigydo, tie negali laukt ir pasveikimo. Bet ir išgydanti nedaugiausia naudos. Vieni netur už ką vaistų pirkti. O vaistai brangūs, reikia jų daugybės, nes gydytis prisieina ilgai. Kiti ir turėdamas už ką

gydytis, nesugeba atsakančiai gydytojaus nurodymų atlikti. Pagalios pritrūksta kantrybės. Ir taip pasilieka. O nuo lytinio gyvenimo retai kuris susilaiko.

Jeigu taip eis ir toliau, tat mūsų tautai grėšia išsigimimas. Mes susilpnėsime kūnu ir protu. Daugelis suaugusiųjų supus ir sukirmys dar gyvais. O jų vaikai ir vaikų vaikai pribus sviete menki, luiši, silpnapročiai, netikusieji gyveniman.

Mums tai yra didelis kryžius. Bet mes jį galime pamažėli nuo savęs nuimti. Galime nusivalyti nuo tos biaurios, mūs tautą teršiančios ligos. Todėlei reikia griebtis priemonių, kad šią ligą sulaikius ir išrovus iš mūs tarpo.

Šiuo kartu pasistengsiu paaiškinti sifilio apsireikimus ir jo plaukimą, o gale pamėnėsiu kokiu būdu vertėtų stvertis, kad ligą sulaikyti ir neduoti jai plėtotis.

Sifilis—piktoji liga yra užkrečiama liga, ir sifilio nuodai išsiskirsto po visą kūną. Kaip ir kiekviena užkrečiama liga, taip ir sifilis turi savas sėklas. Jos išsiveizd kaip plonyčiai siūlelių galai ir esti išsivingia-vusios kriptutėmis.

Sifilio sėklos-nuodai prisilaiko tik pas sergantį tą ligą ir yra kiekvienoje kūno dalyje: kraujuje, pūliuose ir visuose kūno syvuose. Patekusios su krauju ar pūliais šiaip ant daiktų, ligos sėklos neilgai gyvuoja. Jos numiršta už kelių ar keliolikos valandų, nes bijosi sausumos ir saulės spindulių.

Užsikrečia sifiliu paprastai prie lytinių susinešimų. Užtat sifilį ir vadina lytine liga. Taigi vyrai gauna šią ligą nuo moterų, o moters nuo vyrų. Per orą sifilis nepersiduoda. Jeigu vyras sirgdamas sifiliu, ypač kuomet būna ligos apsireikimai ant lytinių organų, turės susinešimą su moterimi, tat ją gali užkrėsti. Tuom laiku pūliai ir žaizdų atmatos patenka ant kūno. Ir jeigu ant moters, (ten kur patėko minėtieji pūliai) tuomet kūne bus nors mažiausias užsidrėskimas, kad ir suvis nepatėmyjamas odos paviršiaus palietimas, jau gali ten ligos sėklos patekti odos gilumon, ir tokiu būdu moteris apserga. Toks pat likimas ir vyro, einančio prie sifilitinės moters. Jeigu sveikojo žmogaus kūno vieta, kuri susitėpė sifilio nuodais, bus suvisu sveika, nė truputį neužgauta, tat ir neužsikrečia sifiliu. Sveika oda esti skydu nuo visų ligų. Delei to vieni vyrai eidami pas sifilitikę užsikrečia, o kiti — ne.

Dar būna ir tokių atsitikimų, kad vyras, buvęs pas sifilitikę patsai neapsersa. O netrukus po tam, turėdamas susinešimą su sveika moterimi — užkrečia pastarąją. Taip-pat ir moteris, prisileidus sifilitiką vyrą gali pati neapsirgti, o perduoti ligą kitam savo „draugui“. Mat ant lytinių organų sifilio sėklos gali ilgiau prisilaikyti, nes ten sėklos turi atsakančią dirvą.

Iš to visko matome, kad turėjimas susinešimų su sifilitikais, ar šiaip mažai žinomais žmonėmis, yra labai ir labai pavojingas. Todėl niekuomet nevertėtų tojo giliuko išbandyti.

Be sifilio užsikrėtimo lytiniu būdu, galima dar jį įgyti dasilytėjimu. Tik šiaip užsikrečia kur kas rečiau. Sifilitiko žaizdos, kokioje kūno dalyje jos nebūtų, yra pavojingos. Pūliais, seilėmis (kuomet sifilis būna burnoje) ir žaizdų puvimais užteršti daiktai taip pat yra užkrečiami. Tokiu būdu galima užsikrėsti sifiliu valgant ar geriant su sifilitiku iš vieno indo, vartojant tą patį šaukštą, arba šakutę. Sveikinantis, bučiuojantis ir rūkant su sifilitiku vieną pypkę ar papirosą ir gi galima užsikrėsti. Be to kartais galima įgyti sifilį maudyklėse nuo maudymosi indų ir suolų.

Man kartą teko matyt ligonį, kurs užsikrėtė sifiliu, begraudams su sifilitiku vieną cukraus gabalėlį.

Užsikrėtus, liga prasideda nuo tos vietos, kurioje po oda įsikverbė sifilio sėklos. Jeigu tas atsitiko

ant lytinių dalių, tat nuo lytinių ir prasideda. Taip pradeda sirgti lytiniame gyvenime ištvirkusieji žmonės.

Jeigu nuodai pateko kiton kūno vieton: ant lūpų, piršto, tat ir pirmas ligos apsireikimas būna tose vietose. Tokiu būdu gali tarpais užsikrėsti net gydytojai (ant pirštų) arba šiaip sifilitikui artimi žmonės.

Liga prasideda ne tuoj užsikrėtus, o tik praėjus kokiui 10—20 dienų. Tuo laiku sifilio sėklos, patekusios po oda ir suradusios atsakančią dirvą tik dauginasi ir veisiasi. Tų nuodų, kurie pat pradžioj įsikverbė kūnan dar per maža, kad tuojaus sužadintų ligą. Tik kuomet sifilio sėklų priauga pakankamai, tada pasirodo pirmas sifilio apsireikimas.

Toje vietoje, per kurią įsibruko po oda sifilio nuodai ir kuri iki šiam laikui išrodė visiškai sveika, dabar atsiranda nedidelė raudona dėmelė. Į kokias 2—3 dienas toji dėmelė pavirsta į paplokštį guzelį. Už keletos dienų guzelio paviršius ima luptis ir, praėjus dar kuriam laikui, ant guzelio pasidaro žaizdelė. Žaizdelė povalei didėja. Žaizdos dugnas ir kraštai pakietėje ir išleidžia gličias pūletas sultis. Pas silpnas ypatas ir šiaip nešvarius ši pirmutinė žaizdelė gali pavirsti į didelę baurią žaizdą.

Pradinė žaizdelė būna paprastai vienstypė.

Praslinkus 3—4 savaitėms nuo žaizdukės atsiradimo pastaroji ima gyti, nors tarpais nebūna vartota jokio gydymo. Kartais pasilieka neužgijus ilgesniam laikui. Vietoje užgijusios žaizdukės kuriam laikui dažnai pasilieka sukietėjimas. Paskiaus užstoja lyg ligos poilsis, kad vėla ligai apsireiškus naujomis įjgomis. Ir sekant sifilio ligos ėjimą, galima patėmyt, jog visa liga teka gūsiais: tai sumažta ar visiškai apsistoja, tai vėla padidėja.

(T. b.).

Žinios.

Lietuvoje.

Joniškėlio Valsčiaus Tarybos atstovų protestas Lietuvos priešams.

Matydami, kad lenkų imperialistinė Valdžia su savo dvarponių kariuomene grobia vis naujas ir naujas Lietuvos Valstybės žemes ir vietas gyventojams lenkų užimtose vietose rodo didžiausios paniekos bei deda sunkiausią jungą, visai nėsiskaitydami su gyventojų norais; girdėdami skaudžiamųjų gyventojų balsą iš caro bernų, kolčakininkų - vokiečių ir jų žandarų, užimtųjų, įvairiais plėšimais suvargintų ir ištuštintų Lietuvos kraštų; įsiklausydami į vokiečių bei rusų su Lietuvos mergaitėmis blogo elgimoji atgarsius, patirdami sunkų, nepakenčiamą Lietuvai ir jos darbo žmonėms smūgį iš nuožmųjų bolševikų ir visų priešiųjų - draugų pusės, — mes, Joniškėlio Valsčiaus Tarybos atstovai 6000 asm. Valsčiaus gyventojų vardu, rugs. m. 1 d. š. m., susirinke Joniškėly, užgrūdintomis širdimis, smerkiame tuos visų Lietuvos priešų Valstybės nenaudai veikiamus darbus ir reiškiamo griežčiausio protesto, taip lenkų valdžiai, taip jų apkvailintai kariuomenei, taip nežinomais tikslais apsigivenusiems — kai - kur Lietuvoje plėšriems kolčakininkams - vokiečiams, taip mindantiems Lietuvos laukus ir vietinių gyventojų teises bolševikams bei jų tiesioginiams sekėjams ir visiems kitiems priešams.

dengusiems priešams, kurie šiokių ar tokių būdu stengiasi ardyti Lietuvoje tvarką ir kišti koją Lietuvos Valstybės Nepriklausomybei!

Pasitikėdami dabartine Lietuvos Valdžia, šaukiame ją be jokio pasigailėjimo ir atodairos elgtis su priešais, ginti juos iš Lietuvos Valstybės žemių. Mes pasiryžę remti savo Valdžią ir narsiąją Lietuvos Kariuomenę ir visokiais būdais, kuo kas galėdami, padėsime joms.

Jau nuo šiandien skelbiame savo valsčiuje visuotiną Lietuvos Kariuomenės reikalams įvairių daiktų rinkliavą, ieškosime būdų bonams platinti ir pranešame Lietuvos visuomenei, kad, kovojusiuosius su mūsų tėvų žemės priešais, dabar gi išsklaidytuosius Joniškėlio srities partizanų būrius, nuo šiol stengsimės vėl atgaivinti, šaukti ir telkti prieš Lietuvos priešus! Be to visame Joniškėlio Valsčiuje mūsų priešininkams, jei kada jie čia atsirastų, skelbiame visuomeninę blokadą, kad jie iš Lietuvos jokio pasigailėjimo, jokios paramos, — nei valgyti, nei gerti, negautų, nei kelio pasiklausti negalėtų!

Sis protestas nutarta siųsti Vidaus Reikalų Ministerijai ir skelbti laikraščiuose visuomenės žiniai.

Seka 38 atstovų parašai ir sus-mo pražidiumo parašas

Sus-mo prezidiumo
pirmininkas Juozas Laniauskas.
Vicepirminin. Jonas Rauskis.
Sekretorius Būtėno Petras.

Užsienyje.

Bolševikai už pinigus. Didžiojo karo metu Rusijoje labai jautėsi darbininkų stoka. Stambieji pramonininkai, tam trūkumui pašalinti, nuo caro valdžios išsirūpino leidimą gabenti darbininkų iš Chinų žemės. Itin daug chiniečių darbininkų susispietė Dono kasyklų rajone ir Murmano geležkelio srityje. Nesisekiant rusams kariauti su vokiečiais, pradėjo irti valstybės vidaus tvarka ir žlugti pramonė. Pramonei žlungant, daugelis chiniečių darbininkų likosi be darbo. Jau Kerensko laikais tokių bedarbių buvo gana daug, gi užviešpatavus bolševikams, kuomet visas Rusijos gyvenimas galutinai suiro, — tų bedarbių chiniečių skaičius pradėjo smarkiai augti ir jų padėtis diena iš dienos darėsi vis baisesnė. Bolševikų vadai sumanė tuos puslaukinius chiniečius sunaudoti savo tikslams. Jie pradėjo tvirti chiniečių bataljonus kovai su kontrevoliucija. Įstojusieji į tuos bataljonus chiniečiai gaudavo gerą užlaikymą ir algą.

Neturėdami iš savo vargingos padėties kitokio išėjimo, chiniečiai pradėjo būriais stoti į tuos komunistų bataljonus. Dabar jau tų chiniečių — „komunistų“ skaičius siekia beveik pusės milijono žmonių. Chiniečių bataljonai (kartu su latviais) palaiko tvarką Rusijos viduje ir neduoda iškrikti sumobilizuotajai bolševikų armijai. Laike mūsų chiniečiai stovi užpakalyje mobilizuotųjų rusų ir kaip tik šie pradeda bėgti atgal, tai chiniečiai į juos pradeda šaudyti iš priešakių. Taigi Maskvos komisarai, už pinigus prisisamde daugybės puslaukinių žmogžudžių-chiniečių, kankina-žudo savo žmones ir neduoda ramybės, savo nuolatiniams karais, naujai susikūrusioms pakraščiu valstybėms.

Iš Amerikos. Krašto Apsaugos Ministerio atsako telegrama „Lietuvos Liuosybės Sargams“ ir pastarųjų rengimasis atvykti Lietuvon.

Amerikos lietuvių kariškių organizacija „Lietuvos Liuosybės Sargai“ buvo kreipusis į Lietuvos Krašto

Apsaugos Ministeriją, prašant kaikurių nurodymų organizuojant Amerikoje Tėvynės liuosuotojų būrius. Krašto Apsaugos Ministeris atsakyman į tą paklausimą pasiuntė šią telegramą: „Lietuvos Krašto Apsaugos Ministerija tapo didei užganėdinta, kada sužinojo, jog Amerikos lietuvių taip giliai atjaučia savo tėvynės sunkiai kovai už laisvę ir kad Lietuvos vaikai yra pasiryžę sugrįžti Lietuvon ir ginklu rankoje stoti prieš žiaurų priešą. Ministerija prašo tuojaus siųsti per Liepojų Liuosybės legionus ir kitus lietuvius, tarnavusius Amerikos armijoje. Organizuoti ir išmklinti karininkai galės tuojaus stoti ginti Tėvynės, o šiaip išlavinti vyrai padės šalies vidujinę tvarką palaikyti.

Lietuvos armija yra apginkluota vokiečių šautuvais ir rusų artilerija.

Pageidaujama, kad amerikiečiai atsivežtų sykiu su savim, kiek tik gali, vokiškų ar amerikoniškų šautuvų ir įvairios rūšies karo medžiagos, taip pat drabužių“.

Amerikos lietuvių subruzdę organizuoti kariškius, dalyvausius didžioje karėje Santarvės pusėje, ir vykti Lietuvon. Yra žinių, kad lietuvių amerikiečių kariškių buvę apie 60000. Kad broliai lietuvių kariškiai organizuojasi ir nori padėti mums kovoti su žiauriais ir plėšriais mūsų priešais, matyti iš „Lietuvos liuosybės Sargų“ organizatoriaus I. K. Miliaus atsišaukimo į lietuvius kariškius: „BroLIAI kariškiai! Lietuva laukia iš mūsų pagalbos. Prie auksinių saulės spindulių, dieną, ir prie sidabrinės mėnulio šviesos, naktį, giliai į Baltijos jūrą įsmeigus akis, ji žiūri, tēmija, kada pirmutinis laivas su pirmuoju Lietuvos liuosuotojų būriu pasirodys jos pakraščiuose. Bet ar greitai ji mus ten sulauks, tai nuo mūsų priklauso. Taigi į darbą: Skubėkime rengties ton šventon misijon — savo tėvynės vaduoti. Visur, kur tik galima, organizuokime „Lietuvos Liuosybės Sargų“ skyrius, mankštinkimės, lavinkimės, tarkimės, kokiu būdu savo tikslo pasiekti. Pasidaruokime taip, kad neliktų nė vieno lietuvių kariškio, kuris neprigulėtų prie „Lietuvos Liuosybės sargų“. Ruoškimės savo tėvynės vaduoti. Lietuva mūs laukia...“

Politiniai operatyvės santrankos sekant spaudą iki rugpjūčio 24 d.

Korelijos parubežyje suomių kariuomenės būriai, bolševikų atstumti iki rubežiaus, dabar gavo pasipirties ir vėl pradėjo antpuolį Korelijos ribų kryptimi. Bolševikų pozicijos dabar yra apšaudomos suomių artilerija.

Petrogrado fronte bolševikai sustabdė antpuolį ant Suomijos, priėję arti Suomijos ribų ir visą domę atkreipė į pietų-vakarų šio fronto dalį, kur bolševikams susidarė labai paojinga padėtis.

Igaunių fronte reguliarinė igaučių kariuomenė Porochovo kryptimi užima pozicijas tarp kaimo Jamkino, ir Švinikandro vienuolyno. Čia bolševikai sutraukė žymių jėgų ir bandė perlaužti frontą, bet tas jims nepavyko. Laike mūsų igaučiai sunaikino priešo batarėją ir sumušė 82 Saratovo pulką, paėmė 11 kulkosvaidžių, daug šautuvų, amunicijos. Igaunių, stumiami bolševikai turėjo atsitraukti. Ostrovo kryptimi, į vakarus nuo upės Velikaja, bolševikai bandė pulti ir užėmė eilę kaimų, 8 varstus į pietus nuo plento Izborsk Pskovas. Pytalovo kryptimi visu frontu prasidėjo atkaklūs mūšiai. Kitose fronto dalyse be permainų.

Latvių fronto linija eina į šiaurę nuo Ligna, kairiuoju Dvinos krantu, toliaus dešiniuoju Dvinos krantu, stoties Borch, srityje kaimų Lozka ir Troška,

o taipgi upė Peligera. Toliaus į šiaurės-rytus nuo ežero Liuban tarp Augustovo ir Pokrot. Voklėnų kryptimi fronto linija eina ties Tomaševu - Livengofu kryptimi, stoties Borch srityje, žvalgų veikimas. Kituose fronto baruose nieko įžymaus.

Mažosios tautos prieš Denikiną. Mažne visą pietų Rusiją dabar valdo savanorių armijos vadas generolas Denikinas. Įsigalėjęs vidurinėje Rusijoje bolševikams, Denikinas piet-rytinėje Rusijoje suorganizavo gana stiprią kariuomenę kovai su bolševikais. Paskutiniu laiku Denikino kariuomenė pradėjo mūšti bolševikus ir slinkti šiaurėn Rusijos gilumon. Sekantis fronte Denikinas pradėjo atviriau kalbėti ir apie savo politikos siekimus. Pasirodo, jog Denikinas dabar svajoja apie didžiosios Rusų Imperijos atgaivinimą. Būdamas aršiu bolševikų priešininku jis kartu yra priešingas ir naujai susikūrusioms Rusijos pakraščiuose tautinėms valstybėms. Itin aiškiai pabrėžė Denikino nesiskaitymą su tautų siekimais jo pasiuntinys Paryžiuje generolas Dragomirovas; jisai kalba tik apie kokią ten autonomiją bei savyvaldą, o ne apie nepriklausomybę. Užtat mažosios pakraščių valstybės, nujausdamos koksai pavojus joms grėsia iš rusų atžagareivių generolų pusės, pradėjo gyvai svarstyti bei daryti atitinkamų žingsnių, kad pašalinus tų reakcininkų įsibrovimo pavojų. Pabaltijos valstybių spauda jau senokai kalba apie reikalą padaryti sąjungą apsigynimui nuo galimo rusų užpuolimo bei pavergimo; tokiai sąjungai pritaria lietuviai, latviai, estai ir suomiai. Ukrainiečiai irgi pareiškė savo sutikimą eiti ton sąjungon. Paskutiniu gi laiku pareina žinių, kad ir Kaukazo valstybėlės (Gruzija, Azerbeidžanas) padarė karo sutartį prieš Denikiną.

Prancūzijoje tverinama amerikiečių brigada, kuri galutinai susitvėrusi atvyks į Lietuvą. Pirmieji karininkai ir kareiviai atvažiuoja šiomis dienomis į Lietuvą per Liepoją.

Atsiųstos redakcijai knygos.

Vaižganto. Aplink Baltiją. Kas jau yra pajūryje ir kas dar norėtų ten būti. Vilnius „Švyturio“ spaustuvė 1919 m.

Lietuvos Valstiečių Sąjungos programa ir įstatai. Priimta Lietuvos Valstiečių sąjungos kuopų suvažiavimo balandžio 26 ir 27 d. 1919 m. Kaunas 1919.

P. Ruseckas. Kieno ir kaip mes turime būti valdomi. 32 pusl. didelio formato. Tilžė 1919 m.

Kunigas Antanas Jusaitis The History of The Lithuanian Nation and Its Present National Aspirations. Published by The Lithuanian Catholic Truth Society 1918.

Jonas Kmitas. Vaizdeliai. 64 pusl. kaina 30 centų. „Darbininko“ spauda. So. Boston, Mass. 1917 m.

„Moterų Dirva“ Mėnesinis Žurnalas. Leidžia A. L. R. K. Moterų Sąjunga. South Boston Mass.

„Žvirblis“ Juokų ir Satyros laikraštis. 1917 metų komplektas. So. Boston, Mass.

Lietuvos Socialistų Liaudinių Demokratų Partijos pamatiniai programos dėsnių ir organizacijos įstatai, pusl. 8. Sakalausko Spaustuvė Kaune 1919 m.

R. Trumpa Lietuvos Socialistų Liaudinių Demokratų partijos istorija Lietuvos S. L. D. partijos leidinys 8 pusl. Kaunas 1918 m.

Redakcijos atsakai.

Zemaičių gynėjui. Nespausdinsime, nes nepranešėte tikros savo pavardės.

Kariui St. Butkui. Abu Tamstos rašinėliu išspausdinsime. Prisiėjo bent kiek pataisyti, nes už kai kuriuos nurodymus ir mes sulaukiame nurodymų. Būdami Kaune prašome mus atlankyti.

K. Paurai. Pareikalausime. Kariškų dainų skyrium niekur nėra išleista.

Kariškiui M.-jui. Spausdinsime. Prašomą tankiau rašinėti žinučių iš savo vietos.

Rubų kirpimo ir siuvimo

AKADEMIJA

Kaune, Gedemino gatvė, Nr 24

== ISTEIGĖJAI ==

A. Grincevičius ir S. Kazakevičius

AKADEMIJOS uždavinys yra tame, kad Lietuvos piliečiai ir pilietės galėtų išsilavinti šių dailės specialybių: paišyti, braižyti, kirpti ir siūti vyriškus, civilius, karinius, kunigų, moteriškus ir vaikų rūbus, baldinius ir įvairius rankų dailės siuvinius ir mezginius. Pilnas mokslo kursas 3 METAI, kiekviena gi atskira specialybė, pereinama nuo 3 iki 6 mėnesių. Tiems, kuriems rūpi savo gyvenimo palengvinimas, patariama mokytis šių gerą pelną duodančių specialybių.

Akademijos dirbtuvės išpildo visokius rubų užsakymus paskutine mada ir dailės reikalavimais, taip pat specialis kailinių rubų surinkinėjimas ir siuvimas.

Patėmymas: del bendro žmonių labo prie akademijos yra skyrius, kur priimami visoki rūbai komisan, ir pirkusieji čia pat gauna tinkamai pertaisytus.

Gerb. tautiečiams pranešame, kad mes Pavlovskio spaustuvę

esame Tilžėje pirkę ir siūlome savo

DIDŽIAJĄ SANKROVĄ

visokių popierio prekių, mokyklų reikmenų ir t. t.

Pristatome pilnus raštinių įtaisymus.

Rašomų mašinų sistema „Adler“.

Antspaudų.

Atliekame visus spaudos dalykus

greičiausiai ir pigiausiai.

Ypačiai privalome savo

Knygų ryšykla.

Užsakymus prašome tuojuo paduoti. Į Tilžę atvykus širdingai kviečiame pas mus atsilankyti

Lietuvių Draugija „Spauda“ (ir Draug.)